

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

19 decembrie 2019 *

„Trimitere preliminară – Armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și ale drepturilor conexe în societatea informațională – Directiva 2001/29/CE – Articolul 3 alineatul (1) – Dreptul de comunicare publică – Punere la dispoziție – Articolul 4 – Dreptul de distribuire – Epuizare – Cărți electronice – Piață virtuală de cărți electronice «de ocazie»”

În cauza C-263/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga, Țările de Jos), prin decizia din 28 martie 2018, primită de Curte la 16 aprilie 2018, în procedura

Nederlands Uitgeversverbond,

Groep Algemene Uitgevers

împotriva

Tom Kabinet Internet BV,

Tom Kabinet Holding BV,

Tom Kabinet Uitgeverij BV,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, domnul A. Arabadjiev, doamna A. Prechal, domnii M. Vilaras și P. G. Xuereb, doamna L. S. Rossi și domnul I. Jarukaitis, președinți de cameră, și domnii E. Juhász, M. Ilešič (raportor), J. Malenovský, C. Lycourgos și N. Piçarra, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

greferier: doamna M. Ferreira, administratoare principală,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 aprilie 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Nederlands Uitgeversverbond și pentru Groep Algemene Uitgevers, de C. A. Alberdingk Thijm, de C. F. M. de Vries și de S. C. van Velze, advocaten;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru Tom Kabinet Internet BV, pentru Tom Kabinet Holding BV și pentru Tom Kabinet Uitgeverij BV, de T. C. J. A. van Engelen și de G. C. Leander, avocatul;
 - pentru guvernul belgian, de J.-C. Halleux și de M. Jacobs, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vlácil, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul danez, de P. Ngo, de S. Wolff și de J. Nymann-Lindegren, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul german, de M. Hellmann, de U. Bartl, de J. Möller și de T. Henze, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul spaniol, de A. Rubio González și de A. Sampol Pucurull, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul francez, de D. Colas și de D. Segoin, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. De Luca, avvocato dello Stato;
 - pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo și de T. Rendas, în calitate de agenți;
 - pentru guvernul Regatului Unit, de S. Brandon și de Z. Lavery, în calitate de agenți, asistați de N. Saunders, QC;
 - pentru Comisia Europeană, de J. Samnadda, de A. Nijenhuis și de F. Wilman, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 septembrie 2019,
- pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2, a articolului 4 alineatele (1) și (2) și a articolului 5 din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Nederlands Uitgeversverbond (denumită în continuare „NUV”) și Groep Algemene Uitgevers (denumită în continuare „GAU”), pe de o parte, și Tom Kabinet Internet BV (denumită în continuare „Tom Kabinet”), Tom Kabinet Holding BV și Tom Kabinet Uitgeverij BV, pe de altă parte, în legătură cu furnizarea unui serviciu online constând într-o piață virtuală de cărți electronice „de ocazie”.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) a adoptat la Geneva, la 20 decembrie 1996, Tratatul OMPI privind drepturile de autor (denumit în continuare „TDA”), care a fost aprobat în numele Comunității Europene prin Decizia 2000/278/CE a Consiliului din 16 martie 2000 (JO 2000, L 89, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 212) și a intrat în vigoare, în ceea ce privește Uniunea Europeană, la 14 martie 2010 (JO 2010, L 32, p. 1).
- 4 Articolul 6 din TDA, intitulat „Dreptul de distribuire”, prevede la alineatul (1):
„Autorii operelor literare și artistice se bucură de dreptul exclusiv de a autoriza punerea la dispoziția publicului a originalului și a copiilor operelor lor prin vânzare sau alt tip de transfer de proprietate.”
- 5 Articolul 8 din acest tratat, intitulat „Dreptul de comunicare către public”, prevede:
„Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 11 alineatul (1) punctul (ii), articolului 11a alineatul (1) punctele (i) și (ii), articolului 11b alineatul (1) punctul (ii), articolului 14 alineatul (1) punctul (ii) și articolului 14a alineatul (1) din Convenția de la Berna, autorii de opere literare și artistice se bucură de dreptul exclusiv de a autoriza orice comunicare către public a operelor lor prin mijloace tehnice cu fir sau fără fir, inclusiv de a pune la dispoziția publicului operele lor astfel încât oricine să poată avea acces la acestea de la locul și în momentul dorit.”
- 6 Conferința Diplomatică din 20 decembrie 1996 a adoptat declarații comune privind TDA (denumite în continuare „declarațiile comune”).
- 7 Declarațiile comune privind articolele 6 și 7 din tratatul menționat au următorul cuprins:
„În sensul acestor articole, expresiile «copii» și «original și copii», în contextul dreptului de distribuire și al dreptului de închiriere prevăzute de aceste articole, desemnează exclusiv copiile în formă fizică care pot fi puse în circulație ca obiecte corporale.”

Dreptul Uniunii

Directiva 2001/29

- 8 Considerentele (2), (4), (5), (9), (10), (15), (23)-(25), (28) și (29) din Directiva 2001/29 au următorul cuprins:
„(2) Consiliul European, reunit la Corfu pe 24 și 25 iunie 1994, a subliniat necesitatea de a se crea, la nivel comunitar, un cadru juridic general și flexibil care să sprijine dezvoltarea societății informaționale în Europa. Aceasta implică, *inter alia*, existența unei piețe interne pentru produse și servicii noi. O importantă legislație comunitară care să asigure un astfel de cadru juridic a fost deja adoptată sau este în curs de adoptare. Dreptul de autor și drepturile conexe joacă un rol important în acest context, întrucât protejează și stimulează dezvoltarea și comercializarea de noi produse și servicii, precum și crearea și exploatarea conținutului lor creativ.

[...]

(4) Printr-o certitudine juridică sporită și oferind un grad ridicat de protecție a proprietății intelectuale, un cadru juridic armonizat privind dreptul de autor și drepturile conexe va încuraja investiții substanțiale în creativitate și inovație, inclusiv în infrastructura rețelei, și va favoriza dezvoltarea și o mai mare competitivitate a industriei europene, atât în domeniul furnizării de conținut, cât și în domeniul tehnologiei informaționale și, în general, în numeroase sectoare industriale și culturale. Se va asigura astfel păstrarea locurilor de muncă și se va încuraja crearea de noi locuri de muncă.

(5) Dezvoltarea tehnologică a multiplicat și diversificat vectorii de creație, producție și exploatare. Chiar dacă nu sunt necesare noi concepte pentru protecția proprietății intelectuale, legislația actuală privind dreptul de autor și drepturile conexe trebuie adaptată și completată pentru a reflecta în mod adecvat realitățile economice, cum ar fi noile forme de exploatare.

[...]

(9) Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. Protecția lor contribuie la menținerea și dezvoltarea creativității în interesul autorilor, artiștilor interpreți sau executanți, producătorilor, consumatorilor, culturii, industriei și publicului larg. În consecință, proprietatea intelectuală a fost recunoscută ca parte integrantă a proprietății.

(10) Autorii sau artiștii interpreți sau executanți trebuie să primească o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, pentru a-și putea continua munca creativă și artistică, la fel ca producătorii, pentru a putea finanța această muncă. Investiția necesară pentru a produce produse ca fonograme, filme sau produse multimedia și servicii, cum ar fi «serviciile la cerere», este considerabilă. Pentru a asigura o astfel de remunerație și pentru a obține un randament satisfăcător al investiției, este necesară o protecție juridică adecvată a drepturilor de proprietate intelectuală.

[...]

(15) Conferința Diplomatică care a avut loc în decembrie 1996, sub auspiciile Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), a condus la adoptarea a două noi tratate, «Tratatul OMPI privind dreptul de autor» și «Tratatul OMPI privind interpretările sau execuțiile și fonogramele», care reglementează protecția autorilor, respectiv protecția artiștilor interpreți sau executanți și a producătorilor de fonograme. [...] Prezenta directivă servește la aplicarea unora dintre noile obligații internaționale.

[...]

(23) Prezenta directivă trebuie să armonizeze într-o mai mare măsură dreptul de autor asupra actelor de comunicare publică. Acest drept trebuie înțeles în sens larg ca acoperind orice comunicare către public care nu este prezent în locul de proveniență a comunicării. Acest drept include orice transmisie sau retransmisie, de orice natură, a unei opere către public, prin cablu sau fără cablu, inclusiv radiodifuziunea. Acest drept nu ar trebui să includă niciun alt act.

(24) Dreptul de a pune la dispoziția publicului obiectele menționate la articolul 3 alineatul (2) trebuie înțeles ca reglementând toate operațiunile de punere la dispoziția publicului care nu este prezent în locul de proveniență a actului de punere la dispoziție și ca neincluzând niciun alt act.

(25) Incertitudinea juridică privind natura și nivelul protecției operațiunilor de transmisie la cerere, prin rețele, a operelor protejate de dreptul de autor și a obiectelor protejate prin drepturile conexe trebuie eliminată prin conferirea unei protecții armonizate la nivel comunitar. Trebuie clarificat faptul că titularii de drepturi recunoscuți de prezenta directivă au dreptul exclusiv de a

pune la dispoziția publicului operele protejate de dreptul de autor sau orice alt obiect protejat prin transmisii interactive la cerere. Aceste transmisii se caracterizează prin faptul că orice persoană poate avea acces la ele din orice loc și în orice moment.

[...]

(28) În temeiul prezentei directive, protecția dreptului de autor include dreptul exclusiv de a controla distribuția unei opere încorporate într-un bun corporal. Prima vânzare a originalului unei opere sau a unor copii ale acesteia în cadrul Comunității de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de a controla revânzarea acestuia în cadrul Comunității. Acest drept nu ar trebui epuizat prin vânzarea originalului sau a copiilor acestuia în afara Comunității de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul acestuia. Dreptul de închiriere sau de împrumut al autorului a fost reglementat prin Directiva 92/100/CEE [a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO 1992, L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120)]. Dreptul de distribuție prevăzut prin prezenta directivă nu aduce atingere dispozițiilor privind drepturile de închiriere sau împrumut prevăzute la capitolul I din directiva menționată.

(29) Problema epuizării dreptului nu se aplică în cazul serviciilor, în special al serviciilor online. Acest argument se aplică și în cazul unei copii fizice a unei opere sau a unui alt obiect protejat, realizată de utilizatorul unui astfel de serviciu cu consimțământul titularului dreptului. În consecință, același principiu se aplică în cazul închirierii sau împrumutului originalelor sau copiilor operelor sau ale altor obiecte protejate care reprezintă servicii prin însăși natura lor. Spre deosebire de CD-ROM sau CD-I, în cazul cărora proprietatea intelectuală este încorporată într-un suport fizic, mai exact într-un produs, fiecare serviciu online este de fapt o operațiune care ar trebui supusă autorizării în cazurile în care dreptul de autor sau drepturile conexe prevăd astfel.”

9 Articolul 2 din Directiva 2001/29, intitulat „Dreptul de reproducere”, prevede:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte:

(a) pentru autori, a operelor lor;

[...]”

10 Articolul 3 din această directivă, intitulat „Dreptul de comunicare publică a operelor și dreptul de a pune la dispoziția publicului alte obiecte protejate”, prevede la alineatele (1) și (3):

„(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.

[...]

(3) Drepturile menționate la alineatele (1) și (2) nu se epuizează prin niciun act de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului în sensul prezentului articol.”

11 Articolul 4 din directiva menționată, intitulat „Dreptul de distribuire”, are următorul cuprins:

„(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice formă de distribuire către public, prin vânzare sau prin altă modalitate, a originalului operei sau a copiilor acestuia.

(2) Dreptul de distribuire a originalului sau a copiilor operei nu se epuizează în cadrul Comunității, exceptând cazul în care prima vânzare sau primul altfel de transfer al proprietății asupra obiectului în cauză în cadrul Comunității se face de către titularul dreptului sau cu acordul acestuia.”

12 Articolul 5 din Directiva 2001/29, intitulat „Excepții și limitări”, prevede la alineatul (1):

„Actele provizorii de reproducere menționate la articolul 2, care sunt tranzitorii sau accesorii și constituie o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic și al căror scop unic este să permită:

- (a) transmiterea, în cadrul unei rețele între terți, de către un intermediar sau
- (b) utilizarea licită

a unei opere ori a unui alt obiect protejat și care nu au semnificație economică de sine stătătoare, sunt exceptate de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2.”

Directiva 2009/24/CE

13 Articolul 4 din Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (JO 2009, L 111, p. 16), intitulat „Acte restricționate”, prevede:

„(1) Sub rezerva articolelor 5 și 6, drepturile exclusive ale titularului în înțelesul articolului 2 cuprind dreptul de a efectua sau de a autoriza:

[...]

- (c) orice formă de distribuție publică, inclusiv închirierea originalului sau a copiilor unui program pentru calculator.

(2) Prima vânzare a copiei unui program pentru calculator în cadrul Comunității de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de distribuție a acestei copii în Comunitate, cu excepția dreptului de a controla închirierile ulterioare ale programului pentru calculator sau ale unei copii a acestuia.”

Dreptul neerlandez

14 Articolul 1 din Auteurswet (Legea privind dreptul de autor) din 23 septembrie 1912, în versiunea aplicabilă în litigiul principal (denumită în continuare „Legea privind dreptul de autor”), prevede:

„Dreptul de autor este, sub rezerva restricțiilor prevăzute de lege, dreptul exclusiv pe care îl are autorul unei opere literare, științifice sau artistice sau succesorii acestuia în drepturi de a comunica această operă sau de a o reproduce.”

15 Articolul 12 alineatul 1 din Legea privind dreptul de autor prevede:

„Prin comunicare publică a unei opere literare, științifice sau artistice se înțelege:

- 1°. comunicarea publică a unei copii a ansamblului sau a unei părți din operă;

[...]”

16 Articolul 12b din această lege are următorul cuprins:

„În cazul în care un exemplar al unei opere literare, științifice sau artistice a fost pus în circulație printr-un transfer de proprietate pentru prima dată în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene sau într-un stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European de către autorul său sau de către succesorul în drepturi al acestuia ori cu acordul lor, punerea în circulație a respectivului exemplar în alt mod, cu excepția închirierii sau a împrumutului, nu constituie o încălcare a dreptului de autor.”

17 Articolul 13 din legea menționată prevede:

„Prin reproducerea unei opere literare, științifice sau artistice se înțelege traducerea, compoziția muzicală, înregistrarea cinematografică sau adaptarea teatrală și, în general, fiecare adaptare sau reproducere, totală sau parțială, într-o formă modificată, care nu trebuie să fie considerată o operă originală.”

18 Articolul 13a din aceeași lege prevede:

„Nu reprezintă acte de reproducere a unei opere literare, științifice sau artistice actele provizorii de reproducere care sunt tranzitorii sau accesorii și constituie o parte integrantă și esențială a unui proces tehnic și al căror scop unic este să permită:

- a) transmiterea, în cadrul unei rețele între terți, de către un intermediar sau
- b) utilizarea licită

a unei opere și care nu au semnificație economică de sine stătătoare.”

19 Articolul 16b alineatul 1 din Legea privind dreptul de autor prevede:

„Nu este considerată o atingere adusă dreptului de autor asupra unei opere literare, științifice sau artistice reproducerea care se limitează la câteva copii și care servește exclusiv pentru practica, studiul sau uzul persoanei fizice care efectuează reproducerea fără niciun scop – direct sau indirect – comercial sau care dispune reproducerea exclusiv pentru propriile nevoi.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

20 NUV și GAU, asociații având ca obiect de activitate apărarea intereselor editorilor neerlandezi, au fost mandatate de mai mulți editori să le asigure protejarea și respectarea drepturilor de autor care le-au fost acordate de titularii acestor drepturi prin intermediul unor licențe exclusive.

21 Tom Kabinet Holding este acționarul unic al Tom Kabinet Uitgeverij, societate care editează cărți, cărți electronice și baze de date, precum și al Tom Kabinet. Această din urmă societate administrează un site internet pe care, la 24 iunie 2014, a deschis un serviciu online constând într-o piață virtuală de cărți electronice „de ocazie”.

22 La 1 iulie 2014, în temeiul Legii privind dreptul de autor, NUV și GAU au introdus o acțiune împotriva societăților Tom Kabinet, Tom Kabinet Holding și Tom Kabinet Uitgeverij în fața judecătorului delegat cu luarea măsurilor provizorii de la rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos), cu privire la acest serviciu online. Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam) le-a respins cererea, întrucât, potrivit acestuia, existența unei încălcări a dreptului de autor nu era la prima vedere suficient de probabilă.

- 23 NUV și GAU au declarat apel împotriva acestei hotărâri la Gerechtshof te Amsterdam (Curtea de Apel din Amsterdam, Țările de Jos), care, printr-o hotărâre din 20 ianuarie 2015, a confirmat hotărârea menționată, interzicând totodată societății Tom Kabinet să ofere un serviciu online care să permită vânzarea de cărți electronice descărcate în mod nelegal. Împotriva acestei hotărâri nu a fost declarat recurs.
- 24 Începând de la 8 iunie 2015, Tom Kabinet a modificat prestațiile oferite până la acel moment și le-a înlocuit cu „*Toms Leesclub*” (Clubul de lectură al lui Tom, denumit în continuare „clubul de lectură”), în cadrul căruia Tom Kabinet este un comerciant de cărți electronice. Clubul de lectură oferă membrilor săi, în schimbul plății unei sume de bani, cărți electronice „de ocazie” care fie au fost cumpărate de Tom Kabinet, fie i-au fost date acesteia cu titlu gratuit de membrii clubului respectiv. În această din urmă ipoteză, membrii menționați trebuie să furnizeze un link pentru descărcarea cărții în discuție și să declare că nu au păstrat nicio copie a cărții respective. Tom Kabinet descarcă ulterior cartea electronică de pe site-ul internet al comerciantului și îi aplică propriul filigran digital, ceea ce ar permite să se confirme că este vorba despre un exemplar dobândit în mod legal.
- 25 Inițial, cărțile electronice disponibile prin intermediul clubului de lectură puteau fi cumpărate la prețul fix de 1,75 euro pentru fiecare carte electronică. După efectuarea plății, membrul putea să descarce cartea electronică de pe site-ul internet al Tom Kabinet și să i-o revândă ulterior acesteia. Afilierea la clubul de lectură era condiționată de plata de către membru a unei cotizații lunare de 3,99 euro. Fiecare carte electronică furnizată cu titlu gratuit de un membru îi permitea acestuia să beneficieze de o reducere de 0,99 euro a cotizației aferente lunii următoare.
- 26 Începând de la 18 noiembrie 2015, aderarea la clubul de lectură nu mai necesită plata unei cotizații lunare. Pe de o parte, de la acel moment, prețul fiecărei cărți electronice este stabilit la 2 euro. Pe de altă parte, membrii clubului de lectură au nevoie de asemenea de „credite” pentru a putea achiziționa o carte electronică în cadrul clubului de lectură, aceste credite putând fi obținute prin furnizarea către acesta, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, a unei cărți electronice. Astfel de credite pot fi cumpărate și la momentul comenzii.
- 27 NUV și GAU au sesizat rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga, Țările de Jos) printr-o cerere introductivă prin care au solicitat să se interzică societăților Tom Kabinet, Tom Kabinet Holding și Tom Kabinet Uitgeverij, sub sancțiunea unor penalități cu titlu cominatoriu, să aducă atingere drepturilor de autor ale afiliaților lor prin punerea la dispoziție sau prin reproducerea de cărți electronice. În special, acestea apreciază că, în cadrul clubului de lectură, Tom Kabinet efectuează o comunicare publică neautorizată de cărți electronice.
- 28 Printr-o hotărâre interlocutorie din 12 iulie 2017, instanța de trimitere a considerat că respectivele cărți electronice trebuie să fie calificate drept opere, în sensul Directivei 2001/29, și că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, oferta Tom Kabinet nu constituie o comunicare publică a acestor opere, în sensul articolului 3 alineatul (1) din directiva menționată.
- 29 Instanța de trimitere arată însă că răspunsurile la întrebările dacă punerea la dispoziție la distanță prin descărcarea, în schimbul unei plăți, a unei cărți electronice pentru o utilizare pe durată nelimitată poate constitui un act de distribuire, în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29, și dacă dreptul de distribuire poate fi astfel epuizat, în sensul articolului 4 alineatul (2) din această directivă, nu sunt evidente. Instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă, în cazul revânzării unei cărți electronice, titularul dreptului de autor se poate opune, în temeiul articolului 2 din directiva menționată, actelor de reproducere necesare unei transmiteri legitime, între dobânditori ulteriori, a exemplarului pentru care dreptul de distribuire este, eventual, epuizat. Răspunsul care urmează să fie dat la această întrebare nu ar reieși nici din jurisprudența Curții.

30 În aceste condiții, rechtbank Den Haag (Tribunalul din Haga) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 4 alineatul (1) din Directiva [2001/29] trebuie interpretat în sensul că prin formularea «orice formă de distribuire către public, prin vânzare sau prin altă modalitate, a originalului operei sau a copiilor acestuia» în sensul acestei dispoziții se înțelege de asemenea o punere la dispoziție pe perioadă nedeterminată, în scopul utilizării, a unor cărți electronice (adică a unor copii în format digital ale cărților protejate de dreptul de autor), care se realizează online, prin descărcare, la un preț prin care titularul dreptului de autor obține o remunerație ce corespunde valorii economice a copiei operei care îi aparține?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare: dreptul de distribuire în cadrul Uniunii a originalului sau a copiilor unei opere în sensul articolului 4 alineatul (2) din Directiva [2001/29] este epuizat în cazul în care prima vânzare sau o altă formă de transmitere – prin care, în cazul de față, se înțelege punerea la dispoziție pe perioadă nedeterminată, în scopul utilizării, a unor cărți electronice (adică a unor copii în format digital ale cărților protejate prin dreptul de autor), care se realizează online, prin descărcare, la un preț prin care titularul dreptului de autor obține o remunerație ce corespunde valorii economice a copiei operei care îi aparține – se face, în cadrul Uniunii, de către titularul dreptului sau cu acordul acestuia?
- 3) Articolul 2 din Directiva [2001/29] trebuie interpretat în sensul că transmiterea exemplarului dobândit în mod legal între cumpărători ulteriori, în privința căruia dreptul de distribuire este epuizat, cuprinde autorizarea actelor de reproducere menționate în acesta, în măsura în care actele de reproducere sunt necesare pentru utilizarea legală a exemplarului, și, eventual, care sunt condițiile aplicabile în această privință?
- 4) Articolul 5 din Directiva [2001/29] trebuie interpretat în sensul că titularul dreptului de autor nu se mai poate opune actelor de reproducere necesare transmiterii între cumpărători ulteriori în legătură cu un exemplar dobândit în mod legal, în privința căruia dreptul de distribuire este epuizat, și, eventual, care sunt condițiile aplicabile în această privință?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 31 Trebuie amintit cu titlu introductiv că, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte, instituită la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care a fost sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. Astfel, misiunea Curții este aceea de a interpreta toate dispozițiile de drept al Uniunii care sunt necesare instanțelor naționale pentru a statua în cauzele cu care sunt sesizate, chiar dacă respectivele dispoziții nu sunt expres indicate în întrebările adresate de aceste instanțe (Hotărârea din 13 septembrie 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, punctul 33 și jurisprudența citată).
- 32 În acest scop, Curtea poate extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele respectivului drept care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului principal (Hotărârea din 13 septembrie 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 33 În speță, deși, prin intermediul primei întrebări formulate, instanța de trimitere solicită Curții în esență să se stabilească dacă expresia „orice formă de distribuire către public, prin vânzare sau prin altă modalitate, a originalului operei [autorilor] sau a copiilor acestuia”, prevăzută la articolul 4

alineatul (1) din Directiva 2001/29, acoperă „punerea la dispoziție pe perioadă nedeterminată, în scopul utilizării, a unor cărți electronice [...] care se realizează online, prin descărcare, la un preț”, din motivele deciziei de trimitere reiese că se urmărește să se stabilească, în cadrul litigiului aflat pe rolul instanței menționate, dacă furnizarea prin descărcare a unei cărți electronice în scopul unei utilizări permanente constituie un act de distribuire în sensul articolului 4 alineatul (1) menționat sau dacă o asemenea furnizare intră sub incidența noțiunii de „comunicare publică”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din această directivă. Miza acestei întrebări în litigiul principal este să se stabilească dacă o asemenea furnizare este supusă normei referitoare la epuizarea dreptului de distribuire prevăzute la articolul 4 alineatul (2) din directiva menționată sau dacă, dimpotrivă, iese de sub incidența unei asemenea norme, astfel cum se prevede în mod expres la articolul 3 alineatul (3) din aceeași directivă, în ceea ce privește dreptul de comunicare publică.

- 34 Având în vedere aceste considerații, se impune reformularea primei întrebări adresate în sensul că, prin aceasta, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă furnizarea prin descărcare a unei cărți electronice în scopul unei utilizări permanente intră sub incidența noțiunii de „comunicare publică”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, sau a celei de „distribuire către public”, prevăzută la articolul 4 alineatul (1) din această directivă.
- 35 După cum rezultă din articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, autorii au dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.
- 36 În ceea ce privește articolul 4 alineatul (1) din directiva amintită, acesta prevede că autorii au dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice orice formă de distribuire către public, prin vânzare sau prin altă modalitate, a originalului operei sau a copiilor acestuia, un asemenea drept epuizându-se, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din directiva menționată, în cazul în care prima vânzare sau primul altfel de transfer al proprietății asupra originalului sau a copiei operei în cadrul Uniunii se face de către titularul dreptului sau cu acordul acestuia.
- 37 Nici aceste dispoziții, nici vreo altă dispoziție din Directiva 2001/29 nu permit, având în vedere doar modul lor de redactare, să se stabilească dacă furnizarea prin descărcare a unei cărți electronice în scopul unei utilizări permanente constituie o comunicare publică – în special o punere la dispoziția publicului a unei opere astfel încât oricine să poată avea acces la aceasta din orice loc și în orice moment – sau un act de distribuire în sensul acestei directive.
- 38 Potrivit unei jurisprudențe constante, pentru interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii, este necesar să se țină seama nu doar de termenii acesteia, ci, în egală măsură, de contextul său, de obiectivele urmărite de reglementarea din care aceasta face parte și, după caz, de geneza sa (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 decembrie 2017, *Acacia și D’Amato*, C-397/16 și C-435/16, EU:C:2017:992, punctul 31, precum și Hotărârea din 10 decembrie 2018, *Wightman și alții*, C-621/18, EU:C:2018:999, punctul 47 și jurisprudența citată). Pe de altă parte, textele de drept al Uniunii trebuie interpretate, în măsura posibilului, în lumina dreptului internațional, în special atunci când aceste texte vizează chiar punerea în aplicare a unui acord internațional încheiat de Uniune (Hotărârea din 7 decembrie 2006, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 35, Hotărârea din 13 mai 2015, *Dimensione Direct Sales și Labianca*, C-516/13, EU:C:2015:315, punctul 23, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2018, *Syed*, C-572/17, EU:C:2018:1033, punctul 20 și jurisprudența citată).
- 39 În primul rând, trebuie arătat că, după cum rezultă din considerentul (15) al Directivei 2001/29, această directivă urmărește printre altele punerea în aplicare a unora dintre obligațiile ce revin Uniunii în temeiul TDA. Prin urmare, noțiunile de „comunicare publică” și de „distribuire către public”, prevăzute la articolul 3 alineatul (1) și la articolul 4 alineatul (1) din directiva amintită, trebuie să fie interpretate, în măsura posibilului, în conformitate cu definițiile care figurează la articolul 8 și,

respectiv, la articolul 6 alineatul (1) din TDA (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 aprilie 2008, Peek & Cloppenburg, C-456/06, EU:C:2008:232, punctul 31, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2018, Syed, C-572/17, EU:C:2018:1033, punctul 21 și jurisprudența citată).

- 40 În această privință, articolul 6 alineatul (1) din TDA definește dreptul de distribuire ca dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza punerea la dispoziția publicului a originalului și a copiilor operelor lor prin vânzare sau alt tip de transfer de proprietate. Or, din înșiși termenii declarațiilor comune privind articolele 6 și 7 din TDA reiese că „expresiile «copii» și «original și copii», în contextul dreptului de distribuire și al dreptului de închiriere prevăzute de aceste articole, desemnează exclusiv copiile în formă fizică care pot fi puse în circulație ca obiecte corporale”, astfel încât articolul 6 alineatul (1) menționat nu poate acoperi distribuirea de opere imateriale precum cărțile electronice.
- 41 Expunerea de motive a Propunerii de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională din 10 decembrie 1997 [COM(97) 628 final, denumită în continuare „propunerea de directivă”], aflată la originea Directivei 2001/29, vine în continuarea acestei constatări. În aceasta se arată astfel că sintagma „inclusiv de a pune la dispoziția publicului operele [autorilor] astfel încât oricine să poată avea acces la acestea de la locul și în momentul dorit”, care figurează la articolul 8 din TDA și care a fost reluată în esență la articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată, reflectă propunerea care a fost făcută în acest sens de Comunitatea Europeană și de statele membre ale acesteia în cursul negocierilor și privesc „activitățile interactive”.
- 42 În al doilea rând, în aceeași expunere de motive a propunerii de directivă, Comisia Europeană a mai subliniat că această propunere „reprez[enta] o ocazie de a armoniza în mod coerent distribuirea electronică și distribuirea materială de conținut protejat și de a le distinge în mod clar una față de cealaltă”.
- 43 În acest context, Comisia a arătat că transmiterea interactivă la cerere constituia o nouă formă de exploatare a proprietății intelectuale, cu privire la care statele membre erau de părere că trebuia să fie acoperită de dreptul de a controla comunicarea publică, precizând totodată că era general acceptat că dreptul de distribuire, care se aplică exclusiv în cazul distribuirii de copii fizice, nu acoperă o astfel de transmitere.
- 44 Comisia a mai adăugat în expunerea menționată că expresia „comunicare publică” a unei opere acoperă actele de transmitere interactivă la cerere, confirmând astfel că dreptul de comunicare publică este de asemenea relevant atunci când mai multe persoane neafiliate, membre ale publicului, pot avea acces în mod individual, din locuri diferite și la momente diferite, la o operă care este accesibilă publicului pe un site internet, precizând totodată că acest drept acoperă orice comunicare „de altă natură decât distribuirea de copii fizice”, în timp ce, la rândul lor, copiile materiale care pot fi puse în circulație ca obiecte corporale intră sub incidența dreptului de distribuire.
- 45 Astfel, din aceeași expunere de motive reiese că intenția aflată la baza propunerii de directivă era de a se face în așa fel încât orice comunicare publică a unei opere, de altă natură decât distribuirea de copii fizice ale acesteia, să nu intre sub incidența noțiunii de „distribuire către public”, prevăzută la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29, ci sub a celei de „comunicare publică”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din directiva respectivă.
- 46 În al treilea rând, trebuie arătat că această interpretare este confirmată de obiectivul directivei amintite, astfel cum este enunțat în preambulul acesteia, precum și de contextul în care se înscriu articolul 3 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată.
- 47 Astfel, din considerentele (2) și (5) ale Directivei 2001/29 reiese că aceasta vizează crearea unui cadru juridic general și flexibil la nivelul Uniunii, care să sprijine dezvoltarea societății informaționale și adaptarea și completarea normelor actuale în materia dreptului de autor și a drepturilor conexe

pentru a ține seama de faptul că dezvoltarea tehnologică a făcut să apară noi forme de exploatare a operelor protejate (Hotărârea din 24 noiembrie 2011, *Circul Globus București*, C-283/10, EU:C:2011:772, punctul 38).

- 48 În plus, din considerentele (4), (9) și (10) ale directivei menționate rezultă că aceasta are drept obiectiv principal să instituie un nivel ridicat de protecție în favoarea autorilor, permițându-le să obțină o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, în special cu ocazia unei comunicări publice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 noiembrie 2015, *SBS Belgium*, C-325/14, EU:C:2015:764, punctul 14 și jurisprudența citată).
- 49 Pentru atingerea acestui obiectiv, trebuie, după cum se subliniază în considerentul (23) al Directivei 2001/29, ca noțiunea de „comunicare publică” să fie înțeleasă în sens larg, ca acoperind orice comunicare către public care nu este prezent în locul de proveniență a comunicării și, astfel, orice transmisie sau retransmisie, de orice natură, a unei opere către public, prin cablu sau fără cablu, inclusiv radiodifuziunea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 decembrie 2006, *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 36, precum și Hotărârea din 13 februarie 2014, *Svensson și alții*, C-466/12, EU:C:2014:76, punctul 17 și jurisprudența citată).
- 50 Considerentul (25) al directivei menționate adaugă că titularii de drepturi recunoscuți de aceasta au dreptul exclusiv de a-și pune operele la dispoziția publicului prin transmisii interactive la cerere, astfel de transmisii fiind caracterizate prin faptul că orice persoană poate avea acces la ele din orice loc și în orice moment.
- 51 Pe de altă parte, considerentele (28) și (29) ale Directivei 2001/29, referitoare la dreptul de distribuire, precizează că acest drept include dreptul exclusiv de a controla „distribuția unei opere încorporate într-un bun corporal” și, respectiv, că problema epuizării dreptului nu se aplică în cazul serviciilor, în special al serviciilor online, cu precizarea că, spre deosebire de CD-ROM sau de CD-I, în cazul cărora proprietatea intelectuală este încorporată într-un suport fizic, mai exact într-un produs, fiecare serviciu online este de fapt o operațiune care ar trebui supusă autorizării în cazurile în care dreptul de autor sau drepturile conexe prevăd astfel.
- 52 În al patrulea rând, o interpretare a dreptului de distribuire prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29 în sensul că acest drept se aplică numai în cazul distribuirii de opere încorporate într-un suport material decurge și din articolul 4 alineatul (2) din directiva amintită, referitor la epuizarea dreptului respectiv, așa cum a fost interpretat de Curte, aceasta din urmă statuând astfel că legiuitorul Uniunii, prin utilizarea, în considerentul (28) al directivei menționate, a termenilor „bun corporal” și „obiectul în cauză”, intenționa să confere autorilor controlul primei puneri în circulație pe piața Uniunii a fiecărui obiect corporal care încorporează creația lor intelectuală (Hotărârea din 22 ianuarie 2015, *Art & Allposters International*, C-419/13, EU:C:2015:27, punctul 37).
- 53 Desigur, după cum a arătat instanța de trimitere, Curtea a statuat, în ceea ce privește epuizarea dreptului de distribuție a copiilor programelor pentru calculator prevăzut la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2009/24, că din această dispoziție nu rezultă că epuizarea în discuție este limitată la copiile programelor pentru calculator care se află pe un suport material, ci, dimpotrivă, trebuie să se considere că dispoziția respectivă, care se referă fără alte precizări la „vânzare[a] copiei unui program pentru calculator”, nu face nicio distincție în funcție de forma materială sau imaterială a copiei în cauză (Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft*, C-128/11, EU:C:2012:407, punctul 55).
- 54 Cu toate acestea, după cum arată în mod întemeiat instanța de trimitere și după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 67 din concluziile sale, o carte electronică nu constituie un program pentru calculator, astfel încât nu este necesar să se aplice dispozițiile specifice ale Directivei 2009/24.

- 55 În această privință, pe de o parte, după cum a indicat Curtea în mod expres la punctele 51 și 56 din Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407), Directiva 2009/24, care vizează în mod specific protecția programelor pentru calculator, constituie o *lex specialis* în raport cu Directiva 2001/29. Or, dispozițiile relevante ale Directivei 2009/24 arată în mod clar voința legiuitorului Uniunii de a asimila copiile materiale și imateriale ale unor asemenea programe pentru calculator în scopul protecției prevăzute de directiva menționată, astfel încât epuizarea dreptului de distribuție prevăzut la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2009/24 vizează toate aceste copii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft*, C-128/11, EU:C:2012:407, punctele 58 și 59).
- 56 O asemenea asimilare a copiilor materiale și imateriale ale operelor protejate în sensul dispozițiilor relevante ale Directivei 2001/29 nu a fost în schimb urmărită de legiuitorul Uniunii la momentul adoptării acestei directive. Astfel, după cum s-a amintit la punctul 42 din prezenta hotărâre, din lucrările pregătitoare ale acesteia reiese că s-a dorit o distincție clară între distribuirea pe cale electronică și distribuirea materială a conținutului protejat.
- 57 Pe de altă parte, la punctul 61 din Hotărârea din 3 iulie 2012, *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407), Curtea a arătat că, din punct de vedere economic, vânzarea unui program pentru calculator pe suport material și vânzarea unui program pentru calculator prin descărcare prin intermediul internetului sunt similare, întrucât modul de transmitere online este echivalentul funcțional al predării unui suport material, astfel încât interpretarea articolului 4 alineatul (2) din Directiva 2009/24 în lumina principiului egalității de tratament justifică tratarea în mod comparabil a acestor două modalități de transmitere.
- 58 Cu toate acestea, nu se poate considera că furnizarea unei cărți pe suport material și furnizarea unei cărți electronice sunt echivalente din punct de vedere economic și funcțional. Astfel, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 89 din concluziile sale, copiile digitale dematerializate, spre deosebire de cărțile pe suport material, nu se deteriorează prin utilizare, astfel încât copiile de ocazie constituie înlocuitori perfecți pentru copiile noi. În plus, schimburile unor asemenea copii nu necesită nici eforturi, nici costuri suplimentare, astfel încât o piață paralelă de ocazie ar risca să afecteze interesul titularilor de a obține o remunerație adecvată pentru operele lor într-un mod mult mai semnificativ decât piața de ocazie a obiectelor corporale, cu încălcarea obiectivului amintit la punctul 48 din prezenta hotărâre.
- 59 Chiar și în ipoteza în care o carte electronică ar trebui să fie considerată un material complex (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 ianuarie 2014, *Nintendo și alții*, C-355/12, EU:C:2014:25, punctul 23), care include atât o operă protejată, cât și un program pentru calculator care poate beneficia de protecția Directivei 2009/24, ar fi necesar să se considere că un astfel de program nu are decât un caracter accesoriu în raport cu opera conținută într-o asemenea carte. Astfel, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 67 din concluziile sale, o carte electronică este protejată în ceea ce privește conținutul său, care trebuie să fie considerat, așadar, elementul esențial al acesteia, așa încât împrejurarea că un program pentru calculator poate face parte dintr-o carte electronică pentru a permite citirea acesteia nu poate determina aplicarea unor asemenea dispoziții specifice.
- 60 Instanța de trimitere mai arată că furnizarea unei cărți electronice, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, nu îndeplinește condițiile stabilite de Curte pentru a fi calificată drept comunicare publică, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29. În special, instanța menționată susține, pe de o parte, că, în lipsa comunicării conținutului însuși al operei protejate în oferta de vânzare a cărții electronice pe platforma clubului de lectură, nu poate fi vorba despre un act de comunicare. Pe de altă parte, nu ar exista un public, întrucât cartea electronică este pusă la dispoziția unui singur membru al clubului de lectură.

- 61 În această privință, reiese din cuprinsul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 că noțiunea de „comunicare publică” asociază două elemente cumulative, și anume un act de comunicare a unei opere și comunicarea publică a acesteia din urmă (Hotărârea din 14 iunie 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punctul 24 și jurisprudența citată).
- 62 În ceea ce privește, în primul rând, aspectul dacă furnizarea unei cărți electronice, precum cea în discuție în litigiul principal, constituie un act de comunicare în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, trebuie arătat, astfel cum s-a amintit la punctul 49 din prezenta hotărâre, că noțiunea de „comunicare publică”, în sensul acestei din urmă dispoziții, acoperă orice transmisie sau retransmisie a unei opere către publicul care nu este prezent în locul de proveniență a comunicării, prin cablu sau fără cablu.
- 63 În plus, în ceea ce privește noțiunea de „punere la dispoziția publicului”, în sensul aceleiași dispoziții, care face parte din aceea mai largă de „comunicare publică”, Curtea a statuat că, pentru a fi calificat drept act de punere la dispoziția publicului, un act trebuie să îndeplinească în mod cumulativ cele două condiții prevăzute la dispoziția respectivă, și anume să permită accesul publicului interesat la obiectul protejat în cauză atât din orice loc, cât și în orice moment (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 2015, C More Entertainment, C-279/13, EU:C:2015:199, punctele 24 și 25), fără a avea relevanță dacă persoanele care compun acest public utilizează sau nu această posibilitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punctul 31 și jurisprudența citată).
- 64 În ceea ce privește în mod specific punerea la dispoziția publicului a unei opere sau a unui obiect protejat, astfel încât oricine să poată avea acces la acesta din orice loc și în orice moment, din expunerea de motive a propunerii de directivă reiese că „actul determinant este cel care constă în punerea operei la dispoziția publicului și, prin urmare, în oferirea acesteia pe un site accesibil publicului, act care precedă stadiul transmiterii reale la cerere” și că „[e]ste lipsit de importanță faptul că o persoană a extras sau nu a extras efectiv această operă”.
- 65 În speță, este cert că Tom Kabinet pune operele în cauză la dispoziția oricărei persoane care se înregistrează pe site-ul internet al clubului de lectură, persoana respectivă putând avea acces la acestea din orice loc și în orice moment, astfel încât furnizarea unui asemenea serviciu trebuie să fie considerată comunicare a unei opere, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, fără să fie necesar ca persoana menționată să utilizeze această posibilitate prin extragerea efectivă a cărții electronice de pe acest site internet.
- 66 În al doilea rând, pentru a intra sub incidența noțiunii de „comunicare publică”, în sensul acestei dispoziții, operele protejate trebuie să fie comunicate efectiv publicului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punctul 40 și jurisprudența citată), comunicarea menționată vizând un număr nedeterminat de destinatari potențiali (Hotărârea din 7 decembrie 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 67 Or, din expunerea de motive a propunerii de directivă reiese de asemenea, pe de o parte, după cum s-a amintit la punctul 44 din prezenta hotărâre, că dreptul de comunicare publică este de asemenea pertinent atunci când mai multe persoane neafiliate, membre ale publicului, pot avea acces în mod individual, din locuri diferite și la momente diferite, la o operă care este accesibilă publicului pe un site internet și, pe de altă parte, că publicul este compus din fiecare dintre membrii săi în parte.
- 68 În această privință, Curtea a avut deja ocazia de a preciza, pe de o parte, că noțiunea „public” presupune un anumit prag *de minimis*, ceea ce exclude din această noțiune un număr prea mic de persoane afectate, și, pe de altă parte, că trebuie să se ia în considerare efectele cumulative ce rezultă din punerea la dispoziție, prin descărcare, a unei opere protejate în favoarea potențialilor destinatari. Prin urmare, trebuie să se țină seama de numărul de persoane care pot avea acces în paralel la aceeași

operă, dar și de numărul celor care pot avea acces în mod succesiv la aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punctul 41 și jurisprudența citată).

- 69 Or, în speță, având în vedere împrejurarea, subliniată la punctul 65 din prezenta hotărâre, că orice persoană interesată poate deveni membru al clubului de lectură, precum și inexistența vreunei măsuri tehnice în cadrul platformei acestui club care să permită să se garanteze că o singură copie a unei opere poate fi descărcată în perioada în care utilizatorul unei opere are acces efectiv la aceasta și că, după expirarea acestei perioade, copia descărcată de utilizatorul respectiv nu mai poate fi utilizată de acesta (a se vedea prin analogie Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Vereniging Openbare Bibliotheken, C-174/15, EU:C:2016:856), este necesar să se considere că numărul de persoane care pot avea acces, în paralel sau succesiv, la aceeași operă prin intermediul acestei platforme este semnificativ. Prin urmare, sub rezerva unei verificări de către instanța de trimitere ținând seama de toate elementele pertinente, opera în discuție trebuie să fie considerată comunicată publicului, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29.
- 70 În sfârșit, Curtea a statuat că, pentru a fi calificată drept comunicare publică, o operă protejată trebuie să fie comunicată potrivit unei modalități tehnice specifice, diferită de cele utilizate până la acel moment sau, în lipsă, unui public nou, altfel spus, un public care nu a fost deja luat în considerare de titularii dreptului de autor atunci când aceștia au autorizat comunicarea publică inițială a operei lor (Hotărârea din 14 iunie 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 71 În speță, din moment ce punerea la dispoziție a unei cărți electronice este în general însoțită, astfel cum au precizat NUV și GAU, de o licență de utilizare prin care se autorizează doar lectura acesteia de către utilizatorul care a descărcat cartea electronică în cauză, cu ajutorul propriului echipament, trebuie să se considere că o comunicare precum cea efectuată de Tom Kabinet este făcută către un public care nu a fost deja luat în considerare de titularii dreptului de autor și, prin urmare, către un public nou, în sensul jurisprudenței citate la punctul precedent din prezenta hotărâre.
- 72 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că furnizarea către public, prin descărcare, a unei cărți electronice în scopul unei utilizări permanente intră sub incidența noțiunii de „comunicare publică” și, mai precis, a celei de „punere la dispoziția publicului a operelor [autorilor], astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29.

Cu privire la întrebările a doua-a patra

- 73 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la întrebările a doua-a patra.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 74 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Furnizarea către public, prin descărcare, a unei cărți electronice în scopul unei utilizări permanente intră sub incidența noțiunii de „comunicare publică” și, mai precis, a celei de „punere la dispoziția publicului a operelor [autorilor], astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională.

Semnături